

Nr 220.

Af herr **Lindhagen**, i anledning af *Kungl. Maj:ts* i statsverkspropositionen gjorda framställning angående uppförandet af fasta biträden i staten för vissa ämbetsverk och myndigheter.

I statsverkspropositionen för i år framlägges nu en definitiv ordning för skrifbiträdens ordinarie anställande i verken.

Med tillfredsställelse finner man att förhållandet mellan lön och tjänstgöringspenningar nu blifvit förändradt till förmån för kvinnorna. Den förr antagna normaltypen var i detta afseende, såsom vid flera tillfällen ehuru förgäfves i Riksdagen erinrades, synnerligen orimlig.

Däremot har maximibeloppet, ortstillägg inberäknadt, fortfarande satts till endast 1,600 kronor. I löneregleringskommitténs första förslag ifrågasattes dock 1,800 kronor och detta har sedan godtagits af Stockholms stad, som för sina skrifbiträden fastställt detta maximibelopp. Det är rimligt ur olika synpunkter att propositionens förslagsbelopp höjes till 1,800 kronor i form af ett tredje ålderstillägg.

Från kvinnliga biträden har ifrågasatts en tredje aflöningstyp utöfver den andra i propositionen föreslagna, som skall aflönas med 1,600—2,000 kronor. Denna tredje typ med en ifrågasatt aflöning af 2,000 kronor till 2,400 kronor har förordats af vissa ämbetsverk. Det borde ock vara obestriddigt, att man bör söka skaffa befodringsutsikter äfven för kvinnorna och icke hålla dem nere bara vid de lägsta aflöningarna. Kungl. Maj:t antyder nu att ett öfvervägande af en sådan tredje aflöningstyp tilläfventyrs kan komma till stånd. Emellertid synes det mig riktigt, att Riksdagen nu uttalar sig förordande äfven för en

sådan undersökning med tillägg att den bör bli allsidig, så att den omfattar alla verk, där en sådan aflöningsgrad rättvisligen bör förekomma, och icke måhända endast sådana, där kvinnorna lyckats få förespråkare.

Förslaget innehåller vidare i de sammanfattande allmänna villkorens 6:e och 7:e punkter bestämmelser om att gift kvinna kan få anställning endast efter särskildt tillstånd af Konungen samt att kvinnligt biträde visserligen får gifta sig, men kan skiljas från tjänsten i sådant fall, om »vederbörande öfverordnade myndighet med hänsyn till det allmännas intresse finner det nödigt.»

Dessa bestämmelser, ehuru välvilliga i förhållande till framkomna strängare kraf, äro dock fortfarande oklara i princip och lämna alltid stort spelrum för godtycket. Den enda riktiga principen, som säkert har framtiden för sig, är väl att myndigheterna ej ha det ringaste att skaffa med, om en kvinnlig befattningshafvare är gift eller icke, blott hon sköter sin tjänst. Särdeles otillfredsställande är, att en gift kvinna, som så ofta har man och barn att underhålla med sitt arbete, skall särskildt motas. Icke är det heller genom föreskrifter i dylika riktningar, som bot vinnes mot den minskade äktenskapsfrekvensen. Ifrågavarande båda punkter böra alltså utgå.

Man kan vara tveksam, om ej det vore tryggast att tills vidare förbehålla dessa befattningar endast för kvinnor med undantag naturligtvis för redan anställda män. Detta med hänsyn till att kvinnornas arbetsfält ännu är så kringskuret. Man vet ej hvad som kan inträffa här och hvar i verken med den i förslaget trots den lugnande motiveringens fastslagna principen, att dessa befattningar skola vara tillgängliga äfven för män.

På grund af hvad sålunda anförts hemställes,

att Riksdagen måtte med anledning af statsverkspropositionens förslag till fasta biträdens uppförande i staten hos vissa ämbetsverk och myndigheter

1:o besluta att i första lönegruppen skall tilläggas ett tredje ålderstillägg å 200 kronor så att slut aflöningen, ortstillägg inbegripet, blir 1,800 kronor.

2:o anhålla hos Kungl. Maj:t om en allsidig utredning af ett eventuellt tillskapande af den i propositionen antydda tredje aflöningsstypen med en lön af 2,000—2,400 kronor.

3:o) besluta att de föreslagna allmänna villkorens 6:e och 7:e punkter, innefattande begränsningar i kvinnas rätt att söka eller innehafva ifrågavarande befattningar, ifall hon är gift eller träder i äktenskap, skola ur dessa bestämmelser utgå.

Stockholm den 26 januari 1912.

Carl Lindhagen.
